

BERG
COMPANY
08

5. koncert cyklu

pondělí | 22. září | 19.30 h
Ekotechnické museum – Stará kanalizační čistírna
(Papírenská 6, Praha 6 - Bubeneč)

TENTO PROJEKT PODPOŘILI:

Ministerstvo kultury
České republiky

Poděkování patří společnosti WD Lux a Hudební fakultě AMU.

Stále nám také pomáhá čím dál víc **ANDĚLŮ.**

DĚKUJEME!

BALTSKÉ HLASY

raminta **Šerkšnyté**

pēteris **Vasks**

De Profundis

Voices

Hlasy ticha - Hlasy života - Hlasy svědomí

přestávka

michal **Nejtek**

arvo **Pärt**

Nocturne with Ray /světová premiéra/

Berlínská mše

Kyrie - Gloria - Alleluia Verses - Veni Sancte Spiritus
- Credo - Sanctus - Agnus Dei

choreografie: Mirka Eliášová

tančí: Ivana Dukic, Lucie Kašiarová, Martina Lacová, Andrea Opavská, Veronika Šimková

světelný design: Vladimír Burian, kostýmy a výtvarná spolupráce: Renata Weidlichová, režijní spolupráce: Jiří Jakl

Canti di Praga, sólo: Tomáš Král, sbormistr: Jan Krejčík

dirigent: Peter Vrábel

Tématem dnešního koncertu jsou **HLASY**. Ať už jde o hlas lidský, který zazní v Berlínské mši estonského skladatele Arvo Pärta, „hlas z hlubin“ – tedy De Profundis – mladé litevské autorky Raminty Šerkšnyte nebo hlas lidského těla v prvním choreografickém zpracování Hlasů Peterise Vaskse z Lotyšska.

Premiéra Michala Nejtka v sobě hlasy skrývá rafinovaně – v jeho novince Nocturne with Ray jde o intimní noční rozhovor s afroamerickým básníkem Raymondem Carverem.

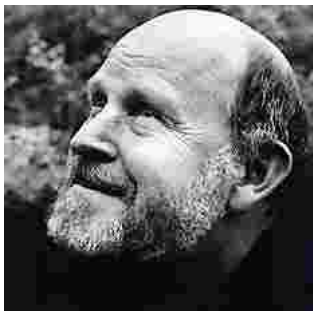
VAŠE HLASY PRO NUBERG 2008

Všech šest skladeb, které jsme objednali a uvádíme ve světové premiéře na našich koncertech v roce 2008 – včetně té dnešní od Michala Nejtka – se bude v lednu a únoru 2009 ucházet o vaši přízeň **v soutěži o nejlepší premiéru roku 2008** „NUBERG 08“ (rozuměj „new berg“). Na **www.berg.cz** najdete LIVE záznamy z koncertů a také hlasovací formulář. Všechny hlasy budou slosovány a výherci získají pěkné ceny. Vítězná skladba zazní na zahajovacím koncertě nového cyklu v březnu 2009. **KTEROU SI VYBERETE VY?**

Raminta Šerkšnytė (*1975) představuje mladou generaci litevských skladatelů. Její skladby vzbudily pozornost nejen na koncertních pódii, ale také na mnoha skladatelských soutěžích, kde získala celou řadu ocenění. Raminta je také velmi vyhledávanou interpretkou současné hudby (klavír), účinkovala na řadě zahraničních i domácích festivalů a koncertů po celém světě. Díky skladatelským kurzům měla možnost pracovat s celou řadou světových skladatelů – mimo jiné to byli Louis Andriessen, Magnus Lindberg, György Kurtág, Helmut Lachenmann, Bent Sorensen, Pär Lindgren nebo Vladimir Tarnopolski. Její díla jsou uváděna nejen doma, ale má je na repertoáru celá řada světových interpretů a ansámblů – houslista Irvine Arditti (Velká Británie), les Percussions de Strasbourg (Francie), Kroumata percussion group (Švédsko), Ensemble Asko (Nizozemsko), Accordes String Quartet (Kanada) ad. Její hudební jazyk by se dal s nadsázkou označit jako neoromantický, ovšem za použití mnohem širší palety stylů od jazzu přes minimalismus po avantgardu. Hodně pozornosti věnuje stavbě a formě typické pro hudbu západní Evropy, lze u ní ale vyzorovat i východní až dálnévýchodní vlivy.

Zadání k bakalářské zkoušce pro dvaadvacetiletou Ramintu Šerkšnytė znělo: skladba pro smyčce. Vzniklo tak dnes ve světě často uváděné **De Profundis** (1998). S historickým církevním pojetím De Profundis tato skladba mnoho společného nemá. Autorka tento titul vybrala proto, že v překladu znamená „hlas z hlubin“. V době vzniku skladby měla totiž pocit, že dnešní život i současná hudba postrádají hloubku a duševno. Proto se rozhodla vyjádřit svůj „hlas z hlubin“. Jak sama říká: „Byla jsem v té době maximalistka, mé pocity se pohybovaly mezi naprostou důvěrou (v lidstvo atd.) a zoufalstvím. I proto je tato skladba hodně založena na kontrastech.“

Hudba lotyšského skladatele **Pēterise Vaskse** (*1946) a každé jeho jednotlivé dílo nesou nějaké poselství. Díky spojení s myšlenkou, morálním a emocionálním rámcem jde vlastně o hudbu programní. Vaskis vystudoval nejprve kontrabas a teprve potom skladbu, tu ale z politických důvodů v Litvě (pochází z baptistické rodiny bývalého ministra nezávislé meziválečné Lotyšské republiky). Je činný také jako pedagog, mezi jeho žáky je řada významných lotyšských skladatelů. K interpretům jeho skladeb patří například houslista Gidon Kremer, který mu pomohl získat uznání v západní Evropě, violoncellista David Geringas, Hilliard Ensemble, Kronos Quartet, nové světy mu otevřela spolupráce se slavnými tanečními soubory Nederlands Dans Theater nebo Bill T. Jones Dance Troupe (USA).

Vaskis napsal symfonii **Voices** (Hlasy, v originále Balsis) na přelomu let 1990-1991, tedy v jednom z nejtěžších období osamostatňování pobaltských států od Sovětského svazu, jehož konec se blížil. Představuje, jak je zřejmé z Vaskisova úvodu, zároveň dokument doby i dílo reflexe. Premiéru dirigoval 8. září Juha Kangas, kterému je skladba věnována, ve finském městě Kokkola.

„Na konci roku 1990 jsme začal psát symfonii. Pak přišel leden 1991. V ulicích Litvy a Lotyšska tekla krev. Bezesné noci na barikádách. Po tom všem byl nový začátek těžký. Symfonie vyjadřuje má nejzákladnější a nejdůležitější témata. Život. Věčnost. Svědomí. Psal jsem ji s láskou a vírou.“

Symfonie má tři části, které se hrají vcelku, bez pauz.

1. Hlasy ticha. Naslouchání nekonečnosti hvězdné noci. Smyčcový chorál nekonečného klidu. Pocit jemného smutku z neměnného plynutí času, předehra k tomu, co následuje.

2. Hlasy života. Zamýšlené jako velkolepé vyobrazení probouzející se přírody. Hlasy ptáků. Ptáci představují krásu a jsou

symbolem bytí. Vychází slunce, možná se narodí dítě. Oslava, stále ještě ale v mollové tónině. Je to moje zvláštnost nebo spíš charakteristický rys mého národa, který měl tak málo šancí žít ve svobodě.

3. Hlasy svědomí. Návrat do reality. Žijeme na konci 20. století. V ohrožení ekologickou katastrofou. Tanky, rakety. Utlačované národy. Přímá otázka pro vás i pro mne, pro nás všechny. Blízko temnoty. Představa zániku. A pak opět zazní chorál Hlasy ticha (nebo snad nikdy nepřestal znít). Útěcha a otázky. Hvězdné nebe nad námi a, jako protiklad v hlubokém basu, tlukot srdce.

Choreografie nového „site specific“ projektu Mirky Eliášové na hudbu Pēterise Vaskse reflektuje atmosféru historického prostoru Ekotechnického musea – Staré kanalizační čistírny.

Mirka Eliášová (*1975) absolvovala taneční katedru HAMU obor choreografie v roce 1997. Věnuje se převážně současnému tanci. Vytvořila celou řadu samostatných tanečních projektů mimo jiné: No konečně!, Moment, Cítíte se skvěle?, Il Divino Boemo (ve spolupráci s režisérem Ladislavem Štosem), Dech puls okamžik, Kapka v moři. V roce 2000 získala cenu Prix de Intellect (nejlepší představení České taneční platformy) za představení Cítíte se skvěle?, v roce 2001 obdržela cenu na studentském filmovém festivalu v Písku za taneční film Barevný život (režie Ctibor Turba). Svá představení prezentovala na českých i mezinárodních zahraničních tanečních festivalech. Spolupracovala také jako asistentka choreografie s Petrem Zuskou, Janem Kodetem, jako tanečnice např. s Petrem Tycem, Victorií Marks, Lizzy le Quesne. S režisérem Jiřím Nekvasilem spolupracovala na inscenacích Mozartova Dona Giovanniho a Smetanova Tajemství v opeře Národního divadla.

Michal Nejtěk (1977) absolvoval obor klavír a skladba na konzervatoři v Teplicích a ve studiu skladby pokračoval na pražské HAMU pod vedením Prof. Svatopluka Havelky. V roce 2002 studium úspěšně ukončil komorní operou *Dementia Praecox*, která byla premiérována v rámci Maratónu soudobé hudby. Repríza této opery získala v roce 2003 Cenu ředitelky festivalu na operní přehlídce OPERA 2003. Skladby M. Nejtěka byly několikrát oceněny v soutěži GENERACE. Účastnil se také mezinárodních kursů nové hudby v Darmstadtu a festivalu Varšavský podzim, obdržel objednávky na nové kompozice od Warsaw Autumn Friends Foundation, od festivalu v Donaueschingen a od holandského souboru DE VOLHARDING. Od r. 1998 působí v orchestru AGON, aranžuje společné projekty Agonu a skupiny The Plastic People Of The Universe. Píše i scénickou hudbu (např. pro Arnošta Goldflama či pro divadlo ARCHA). Intenzivně se věnuje provádění soudobé hudby jako sólista i jako leader vlastní minimalisticko-rockové kapely Why Not Patterns (společně se skladatelem Miroslavem Pudlákem). Přispívá recenzemi do časopisu Harmonie. Skládání a hraní hudby považuje za něco na způsob dobrodružné procházky džunglí, a proto ho to baví.

Nocturne With Ray

„Ten obraz vedle brokátové draperie
je od Delacroixe. Tomuhle se říká divan,
a ne gauč; tento kus je sofa.
Všimni si těch zdobných nožek.
Nasad' si tarbuš. Přičichni k sežehlému korku,
kterým sis podmaloval oči. Uprav si tuniku, to je ono.
A teď ještě šerpu - a Paříž; duben 1934.
U chodníku čeká černý citroen.

Svítil pouliční lampy.
Dej řidiči adresu, ale řekni mu,
ať nespěchá, že máš celou noc.
Až tam dojedeš, pij, miluj se,
tancuj šimi a begin.
A když na druhý den ráno vyjde nad Latinskou čtvrtí
slunce, a ta hezká ženská,
se kterou sis užíval celou noc,

chce teď jít s tebou domů,
buď k ní něžný, neproved' nic,
čeho bys později litoval. Odvez si ji s sebou
domů v tom citroenu, ať se vyspí
v pořádné posteli. Ať se
do tebe zamiluje a ty
do ní a pak... ta věc: alkohol,
problém s alkoholem, pořád ten alkohol -
s tím máš kříž ty
i ti druzí, ta,
kterou jsi odjakživa chtěl milovat.

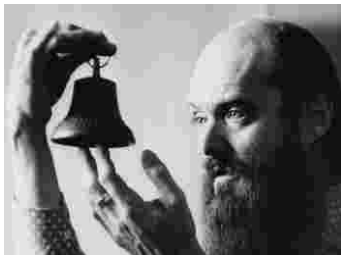
Je odpoledne, srpen, slunce pere
do kapoty zaprášené fordky
před tvým barákem v San Jose.
Na předním sedadle žena,
stíní si oči a poslouchá

starý šlágr z rádia.
Stojíš ve dveřích a díváš se.
Zaslechneš ten šlágr. A je to dávno.
Máš slunce ve tváři a hledáš ji.
Ale nevzpomínáš si.
Vážně si nevzpomínáš.“

(Raymond Carver: Alkohol, překlad Eva Klimentová)

„Všichni, my všichni, my všichni
se pokoušíme spasit
naše nesmrtelné duše, občas
tak činíme zdánlivě větší
oklikou či nepochopitelněji
než ostatní. Máme se
tady dobře. Ale doufáme,
že brzy už bude vše zjeveno.“

(Raymond Carver, úryvek z básně Ve Švýcarsku,
překlad Eva Klimentová)

Arvo Pärt (*1935) je v současnosti nejvýznamnějším estonským skladatelem. Zpočátku se věnoval avantgardním skladatelským technikám včetně serialismu, ale v polovině 70. let prodělal hlubokou uměleckou krizi a jeho hudební jazyk se radikálně zjednodušil. Techniku, kterou pro sebe objevil a které zůstává věrný dodnes, nazval tintinnabuli (v latině znamená „zvonečky“). Pärtův současný jazyk je provokativně jednoduchý, minimalistický, plný archaických náznaků a mysticismu a zároveň doslova zaklínající i vyzářující naprostou čistotu.

„Přišel jsem na to, že stačí, když se krásně zahraje jediná nota. Tato nota nebo

okamžik ticha mě uklidňují.“ (Arvo Pärt)

Pärt zhudebnil mešní ordinárium poprvé v roce 1977 (Missa syllabica). **Berlínská mše** vznikla na objednávku pro Německé katolické dny v roce 1990, původně pro čtyři hlasy a varhany. O dva roky později dokončil Pärt verzi pro sbor a smyčcový orchestr, kterou upravil ještě v roce 1997. Berlínská mše obsahuje také dvě svatodušní sekvence – aleluja (Emitte Spiritum tuum a Veni Sancte Spiritus) a svatodušní hymnus Veni Sancte Spiritus, jejichž uvedení není povinné. Dnes zazní aleluja i hymnus Veni Sancte

Komorní smíšený sbor **Canti di Praga** vznikl v roce 1992. Zaměřuje se na interpretaci sborových písní a děl klasických i současných autorů. Většina členů zpívala dlouhá léta ve vyhlášeném Kühnově dětském sboru u sbormistra prof. Jiřího Chvály. S ním Canti di Praga pracují i dnes, hlavním sbormistrem je ale v současnosti Jan Krejčík. Sbor účinkuje v Praze i regionech, vyjíždí také do zahraničí. Pravidelně spolupracuje s orchestrem Virtuosi di Praga, účinkuje také v Národním divadle v opeře „Zítřka se bude“ dvojice autorů Březina – Nekvasil, která zpracovává téma procesu s českou političkou Miladou Horákovou.

Jan Krejčík (1974) absolvoval dirigování na pražské AMU ve třídě J. Bělohávkou (2000) a skladbu a instrumentaci na pařížské

Conservatoire National Supérieure de Musique ve třídě P. Méfana a D. Cohena (2004 - 2006). Ve studiu dirigování pokračoval u F. X. Rotha. V letech 1993-2000 byl sbormistrem ansámblu Vox Nymburgensis. V současnosti pokračuje ve studiu skladby v doktorském cyklu AMU pod vedením I. Kurze a M. Kopeckého.

Komorní orchestr Berg je špičkové mladé těleso, které přináší svěží vítr na českou hudební scénu - uvádí divácky atraktivní a inovátorské projekty, které kladou důraz především na současnou hudbu a hudbu 20. století. Tu kombinuje například s divadlem, filmem, baletem, pantomimou, videoartem apod., vystupuje často mimo tradiční sály. Prostřednictvím objednávek nových děl u českých skladatelů především mladé generace pomáhá vytvářet nové hodnoty a investuje do budoucnosti hudby a umění. Ke koncertní činnosti orchestru patří vystoupení na mezinárodních festivalech a významných domácích pódii. Spolupracuje s baletem Národního divadla (Ibbur, Zlatovláska). K mnoha snímkům pro Český rozhlas a na CD nebo pořadu pro Českou televizi, letos přibude i DVD s live nahrávkou zmiňovaného baletu Zlatovláska. Komorní orchestr Berg se věnuje také propagaci hudby mezi nejmladšími generacemi - již několik let připravuje úspěšné a oblíbené koncerty pro děti.

Peter Vrábek je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. Již jako student Akademie múzických umění spolupracoval s řadou komorních i symfonických orchestrů. V roce 1995 založil Komorní orchestr Berg a byl to on, kdo vytvořil koncepci hudebního směřování tělesa, které je dnes díky němu oceňováno jako jedinečný interpret hudby 20. století a soudobé. Je držitelem Ceny Gideona Kleina.

AKTUALITY

MÁME OTEVŘENO?

Komorní orchestr Berg vystoupil 13. září společně s Melody Makers Ondřeje Havelky na benefičním večeru, který pořádala nezisková organizace „Máme otevřeno?“. Možná jste si před časem všimli vtipné informační kampaně lákající k zaměstnávání mentálně hendikepovaných. Společný koncert se mimořádně vydařil, k jeho úspěchu přispěl i moderátor Jaroslav Dušek. Jsme rádi, že jsme mohli také pomoci!

PĚTA A VLK pro děti

V kostele sv. Šimona a Judy uvedeme společně s Miroslavem Táborským několik koncertů pro děti (29. a 30. září dopoledne). Kouzelnou pohádku Sergeje Prokofjeva Pěť a vlk zná už mnoho generací a stejně jako kdysi i dnes děti s napětím čekají, jak to celé dopadne.

DĚKUJEME VŠEM JEDNOTLIVCŮM - ANDĚLŮM, KTERÍ NÁM POMOHLI A POMÁHAJÍ

* v roce 2008 to jsou *

DÁRCI: RNDr. Jiří Kessler, JUDr. Filip Winter

ANDĚLÉ: Dominik Dvořák, Rut Fialová, Estzer Honti, Veronika Karlíková, Ivanka Kůsová, Alena Miltová, Kateřina Plevová, Marek Prchal, Tomáš Příhoda, Petr Somol, Jan Šlosárek, Lukáš Trnka, Jan Zázvůrek a chlapci z týmu počítačového centra

BERG POPRVÉ V NOVĚ ZREKONSTRUOVANÉ JERUZALÉMSKÉ SYNAGOZE!

Koncert se koná pouhé dva týdny po židovském novém roce (začíná rok 5769) a v období svátku Sukot, který připomíná vyvedení z Egypta. Bude jedinečnou příležitostí slyšet excelentního slovenského violoncellistu Jozefa Luptáka, který studoval na Royal Academy of Music v Londýně u slavného violoncellisty Roberta Cohena. Irvin Venyš prostřídá klarinet se soprán saxofonem a basklarinetem. Chystáme pro Vás doprovodné akce. Dopřejte si i Vy malé zastavení v každodenním shonu.

SNY A MODLITBY V SYNAGOZE

čtvrtek 16. října, Jeruzalémská synagoga

Jozef Lupták (SK) – violoncello

Irvin Venyš – klarinet & saxofon

Alena Hellerová – zpěv

dirigent: Peter Vrábek

Jan Dušek Chalomot jehudi ´im (světová premiéra)

Ernest Bloch Ze židovského života

Gija Kančeli Noční modlitby

Osvaldo Golijov Sny a modlitby slepého Izáka

Pod patronátem ředitele Slovenského institutu v Praze.